

सत्यं ज्ञानमनन्तम्

Journal of Veda Saṃskṛta Academy

Recognised in the UGC-CARE List

A National Peer-Reviewed Research Journal

विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगेन केर सूच्यां मानिता
मूल्याङ्किता राष्ट्रियसंशोधनपत्रिका

Volume : XVIII
July to December - 2021

Edited by the Director :
Dr. Gopalkrishna Hegde
 Jyotishashastra-Dharmashastra Vidwan

VEDA SAMSKRITA ACADEMY (R.)

Kalkod Road, Hegde - 581330, KUMTA, Uttara Kannada, Karnataka.

**Title of the Journal : Journal of
Veda Samskrita Academy**

A National Peer-Reviewed

Research Journal

मूल्याङ्किता राष्ट्रीयसंशोधनपत्रिका

ISSN : 2250-1711

Editor & Publisher : Dr. Gopalkrishna Hegde

gopalkrishnh9@gmail.com

09741847399

**Director,
Veda Samskrita Academy (Regd.)**

Kalkod Road, HEGDE- 581330

Kumta, Uttara Kannada, Karnataka

web site : www.vedasamskritaacademy.org

E-mail : vedasmkac@gmail.com

All rights are Reserved with the Publisher

**“ All opinion / views expressed in the research papers are of the authors
only, no way they are ascribed to the Academy”**

Languages : Samskrita, Kannada, English,Hindi

Imprint : Volume XVIII

July to December – 2021

Paper : 70gsm (B2B) and Art paper – 300gsm

Size of the Journal : 21 X 14 cm

Number of Pages : 369 + 16 + 4 (colour page)

Number of Copies : 150

D. T. P. : Pavan Graphics, Hegde

Art works : Girish R. Bhat, Digital World

Printing & Binding : Shri Krishna Mudranalaya, Hegde

Price : Rs. 300/- per volume

36. Vikram Seth's 'A Suitable Boy' reflects Multi-Generational Tale of family, condition and politics in post-Independence India 251-256
-J. Ambika (Salem, Tamilnadu)
37. Nature-worship in Parjanyasūkta of Rigvedā and Oraon Community 257-264
-Kajal Oraon (JNU, New Delhi)
38. Shakuntala as an Indian Feminist Foremother 265-271
-Sreelekshmi J. (Erode, Tamil Nadu)
39. Epistemology of Sukha in the Nyāya School of Indian Philosophy 272-277
-Shruti Krishna Bhat (BHU, Varanasi)
40. ಅಯುವೇದದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆ 279-284
-ಡಾ. ಜಯರೇವಣ್ಣ ಎಂ. ವಿ. (ಮಂಗಳೂರು)
41. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ 'ಪೆಜ್ಫ್ರಿಂಕ್' 285-293
ಮತ್ತು 'ವಡ್ಡರಾವುಳ ಸುಂಕ್' ದಾನಗಳು :
ಒಂದು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನ
-ಭರತ್ ಎ. ಸಿ. (ಮಂಗಳೂರು)
42. ಬಳಾರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ 294-299
ಮತ್ತಗಳು
-ರಾಘವೇಂದ್ರ ಎಸ್ (ಮಂಗಳೂರು)
43. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : 'ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಪ್ಪದ' ಪ್ರಸಂಗಗಳ 300-306
ವಿವೇಚನೆ
-ಡಾ. ಗಿರೀಶ ಮುಗಿಹಳ್ಳಿ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು)
44. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ 307-310
-ಡಾ. ನಂದ ಟಿ. ಎನ್. (ಮೈಸೂರು)
45. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು 311-319
-ಡಾ. ಚನ್ನಬಿಸವಸ್ತ್ವಮಿ ಹಿರೇಮತ ಹೆಚ್. ಎಂ. (ಮೈಸೂರು)
46. ತಭ್ಯಲಿಯು ನೀನಾದ ಮಗನೆ : ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪ 320-328
-ಮೈತ್ರಿ ಭಟ್ (ಮತ್ತೂರು)

ಆಯುವೇದದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಜಿಂತನೆ

ಡಾ. ಜಯರೇವಣ್ಣ ಎಂ. ವಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಸಂಸ್ಕृತ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸಂಸ್ಕृತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆಯುವೇದ ಪದ್ಧತಿಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಅರ್ಥವರೂ ಆದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ, ವೇದಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯೇ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು; ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಅನುಪಮವಾದ ಚಿಕಿತ್ಸಾಳನ್ನು ಖ್ಯಾದಪ್ರ ಪ್ರಶಂಸನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆಯುವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾದ ಚರಕಸಹಿಂತೆ, ಸುಶ್ರುತಸಹಿತೆ, ಅಷ್ವಾಂಗಹೃದಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕृತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಆಯುವೇದ ಎಂದರೆ:-

ಹಿತಾಹಿತಂ ಸುಖಂ ದುಃಖಮಾಯಸ್ಸ್ವ ಹಿತಾಹಿತಂ ।

ಮಾನಂ ಚ ತಚ್ಚ ಯತ್ತೋಕ್ತಮಾಯಮೇದಃ ಸ ಉಷ್ಣತೇ ॥-ಚರಕ

ಆಯುವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮನುಷ್ಯನ ಆಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದ್ದು; ಆಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಆಯುಃ, ಅಹಿತಾಯುಃ, ಸುಖಾಯುಃ ಮತ್ತು ದುಃಖಾಯುಃ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಆಯುವಿಗೆ ಹಿತವಾದುದು ಯಾವುದು ? ಅಹಿತವಾದುದು ಯಾವುದು ? ಆಯುವಿನ ಪ್ರಮಾಣವೇನು ? ಈ ಮೇಲ್ಮೊಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿಣಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಯುವೇದ ಪದದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

- ಆಯುಃ ವಿದ್ಯತೇ ಅಸ್ಮಿನ್-ಆಯುರಶ್ಮಿನ್ ವಿದ್ಯತೇ ಇತ್ಯಾಯಮೇದ ಯಾವ ವೇದದಲ್ಲಿ ಆಯುವು ಇದೆಯೋ ಅದೇ ಆಯುವೇದವಾಗಿದೆ; ಮನುಷ್ಯನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸೂಕ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ಆಯುವೇದವು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಆಯುಃ ವಿದ್ಯತೇ - ಜಾಜಾಯತೇ, ಅನೇನ-ಆಯುರ್ವಿದ್ಯತೇ ಜಾಜಾಯತೇ ಅನೇನೇತಿ ಆಯುವೇದ

ಯಾವ ವೇದದಿಂದ ಜಾಜಾನವು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೋ ಅದು ಆಯುವೇದ;

वैदगेश आयुष्मद बग्गे हेण्ठुवंते आयुवैदवपु मनुष्यन् आयुष्मवन्
वृद्धिस्तु सक्तिस्तु वंतक माग्नेश्च आयुवैदवपेन्नत्तुरे.

- आयुः वैदयति-वैदयति इति वैदः आयुः वैदयति इति आयुवैद
या वैदवपु आयुष्मद विजारवन् त्रिलिंगकेऽनुत्तमो अद्य
आयुवैदवाग्नुत्तदेः.

- अनेन आयुः निंदति-अनेना वा आयुविदं दति इत्यायुवैद
या वैदवाग्नुत्तमो आयुष्मद विजारवन् त्रिलिंगकेऽनुत्तमो अद्य
आयुवैदवाग्निदेः.

- आयुः विद्यते विजार्यते अनेन-आयुविद्यते विजार्यते वा इत्यायुवैद
या वैदवाग्निदेः आयुष्मद विषयपु परिशीलिस्त्रिपुत्तमो अद्य
आयुवैदवाग्निदेः.

कायवाग्निदि विषया ये मुलाः समुपस्थिताः ।

चिकित्सालक्ष्माधार्यते शास्त्रप्रेषां विशुद्धायः ॥ -वाक्यपदियम्

नमूलिरुव शरीरसंबद्धवाद मुलवन् चिकित्सालक्ष्माधार्य, वाक्य संबद्धवाद
मुलवन् व्यक्तरूपालक्ष्माधार्य मुत्तु बुद्धि संबद्धवाद मुल- वन् अधार्यत्तमाधार्य
हेंगलादिस्तुदेः. आदरे आयुवैदवपु मानवन शारीरक हाग्नो मानसिक
देंगलन् निमूलने मादुत्तदेः.

जिल्ली 'मुल' वैंदरे 'देंग' एंदरूपवाग्नुत्तदेः. मुलनीकर- लालुमुलाः
एंदु हेंगलादूरे, शरीर-देंग एंदरे अंगांगगल्ली संचितवागिरुव व्याधिग्ळाद
ज्ञार, रक्तपीत, लुनाद, अपसार, कुप्पे अतिसार मुंताद देंगलन् शरीरदिंद
हेंरहाकल्पुव लुप्तमन कायुवाग्निदेः. भाषा देंगवैंदरे नाव
मातनादुव भाषे शुद्धवाग चेकादरे व्यक्तरूपालक्ष्माधार्य अभास वादि भाषा
देंगवन् तेंदेदु हाकचेः.

अदरंते बुद्धि विषयक्षे संबंधिसिद बुद्धि-देंगवन् क्षेयलु
अधार्यत्तमेक ज्ञानवन् अध्ययन मादुवृदर मूलक ज्ञानवन् पदेदरे देंगव
नाशवाग्नुत्तदेः.

उरकः सुश्रुतश्चैव वाग्निश्च तथा अपरः ।

मुव्याश्च संहिता वाच्यास्त्रिस्त्र एव युग्मे युग्मे ॥-हारीते

ಪ್ರತಿ ಯಗದಲ್ಲಿಯೂ ಚರಕ, ಸುಶ್ರುತ ಮತ್ತು ವಾಗ್ಣಿ ಎಂದು ಮೂರು ಸಂಹಿತೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ; ಅಂದರೆ ಕೃತಯಗದಲ್ಲಿ ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ, ದ್ವಾಪರಯಗದಲ್ಲಿ ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಯಗದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಣಿ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಅಥ ಮೈತ್ರೀಪರಃ ಮಣಿಮಾಯವೇದಂ ಮನವಸುಃ ।

ಶಿಷ್ಯೇಭೋಽದತ್ತವಾನ್ ಪಡ್ಧತಃ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಯಾ ॥

ಸಕಲ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಮನವಸು ಮನಿಯ ಸ್ವೇಕ ಮೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಣಿತಮವಾದ ಆಯವೇದವನ್ನು ಆರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕರುಣೀಸಿದರು.

ಅಗ್ನಿವೇಶಶ್ಚ ಭೇಲಶ್ಚ ಜತೂಕಣಃ ಪರಾಶರಃ ।

ಹಾರೀತಃ ಕ್ಷಾರಪಾಣಶ್ಚ ಜಗ್ಯಾಮಸ್ತನ್ನೇವಾಚಃ ॥—ಚರಕ

ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸದುದ್ವೇಶದಿಂದ ಮನವಸು ಮನಿಯ ಅಗ್ನಿವೇಶ, ಭೇಲ, ಜತೂಕಣ, ಪರಾಶರ, ಹಾರೀತ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾರಪಾಣೆ ಎಂಬ ಆರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಆಯವೇದ ಜಾಘನವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನೀಡಿದರು, ಶಿಷ್ಯರೂ ಗುರುವಿನ ವಾಕ್ಯದಂತ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ಅಗ್ನಿವೇಶಕೃತೇ ತಂತ್ರೇ ಚರಕ-ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಕೃತೇ ।

ಯದಿಹಾಸ್ತಿ ತದನ್ಯತ್ಯ ಯನ್ನೇಹಾಸ್ತಿ ನ ತತ್ತ ಕ್ಷಾಚಿತ್ ॥—ಧೃಡಬಲ

ಅಗ್ನಿವೇಶ ಮಹಣಿಯ ರಚಿಸಿದ ಚರಕಸಂಹಿತೆ ಆಯವೇದದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು, ಜಿಷಧಗಳೂ ಹಾಗೂ ಅಗ್ನಿವೇಶ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ; ಈ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲದು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಸಂಗ್ರಹೇ ಜಾಘತೇ ವೃಥಾ ಪ್ರಾಕ್ ತಂತ್ರಯೋಃ ಶ್ರಮಃ ।

ಅಷ್ಟಾಂಗಸಂಗ್ರಹೇ ಅಜಾಘತೇ ವೃಥಾ ಪ್ರಾಕ್ ತಂತ್ರಯೋಃ ಶ್ರಮಃ ॥

ಅಷ್ಟಾಂಗಹೃದಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಜೆನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಚರಕ-ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆಗಳ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶ್ರಮ ವೃಥ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯದ ಜಾಘನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಆ ಏರಡೂ ಸಂಹಿತೆಗಳ ಪರಿಮಣ ಜಾಘನವಿದ್ದರೂ ಅದು ವೃಥ. ಅಂದರೆ, ಚರಕಸಂಹಿತಾದಿಗಳಂತೆ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ ಗ್ರಂಥದ ಪರಿಶ್ರಮವೂ ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಆತ್ಮವಶಕವಾಗಿದೆ.

ಅಶ್ವಿನಾ ದೇವಭಿಷಜಃ ಯಜ್ಞಾಘಾಣಾಮಿತಿ ಸ್ವತೋ ।

ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಹಿ ಶಿರಶ್ಚನ್ನಂ ಮನಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಹಿತಂ ॥

ಪ್ರತೀಣಾ ದಶನಾಃ ಪೂಷ್ಟಿಽಂದ್ರೇ ನಷ್ಟೇ ಭಗಸ್ಯ ಚ ।

ವಜ್ರಿಂಧಾ ಭುಜಸ್ತಂಭಸ್ತಾಂಭ್ಯಾಮೇವ ಚಿಕಿತ್ಸಿತಃ ॥

ದೇವಾನು ದೇವತೆಗಳು ಕೊಡಾ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸರ್ವ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಜೈವಧ ಹಾಗೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಭಿನ್ನವಾದಾಗ ಜೋಡಿಸುವಂತಹ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯಾಗಿದೆ.

ಅಶ್ವಿನಕುಮಾರರೆಂಬ ವೈದ್ಯರು ಹಿಂದೆ ‘ಯಜ್ಞಮರುಷನ್’ ಶಿರಚ್ಯೇದನವಾದಾಗ ಮರು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದರು. ‘ಪ್ರತಿಣಿದೇವತೆಗೆ’ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು, ‘ವಜ್ರಮಣಿಯ’ ಭುಜಗಳು ತುಂಡಾದಾಗ ಭುಜಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುವ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳೇ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಆವರೇಷನ್ ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಚರಿತ್ರಂ ಹಿ ವೇರಿವಾಚ್ಯೇದಿ ಪಣಿಮಜಾ ಹೇಳಸ್ತ ಪರಿತಕ್ಕಾಣಯಾಮ್ |

ಸದೋ ಜಂಫಾಮಾಯಸೀಂ ವಿಶ್ವಲಾಯೈ ಧನೇ ಹಿತೇ ಸತ್ಯವೇ ಪ್ರತ್ಯಧತ್ತಮ್ ||

ಮುಗ್ಗೇದ ಸಂಹಿತಾ-ರ-ಗಣ-ರಜ

‘ಅಶ್ವಿನಕುಮಾರ’ ದೇವತೆಗಳು ಕಾಯಚಿಕಿತ್ಸೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಜೋಡಣೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞ ತಪ್ಸಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಲೋಹವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ ನೋವು ಆಗದಂತೆ ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ಗುಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಜೈವಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಜೋಡಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಹವಿಸ್ವಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞ ಮೂಲಕ ಅರ್ಹಿಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ಫಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂದಿಗೂ ಕೊಡಾ ದೊಡ್ಡ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮುನ್ನ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ‘ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಣೇಧಾನ’ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತತೋ ಧನ್ಯಂತರಿವಾಷ್ಪರಾಯವೇದ ಪ್ರದರ್ಶಕಃ |

ಬಿಭೃತ್ ಕಮಂಡಲುಂ ಪೂರ್ಣಮಷ್ಟೇನ ಸಮುತ್ತಿತಃ ||-ಅಗ್ನಿಮರಾಣ

ಪ್ರಸ್ತುತದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆ ವೈದ್ಯರು ಆಸ್ತಿ ಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವಂತೆ, ಮರಾತನದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಿ ‘ಧನ್ಯಂತರಿ’ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಅರ್ಪಿತಕಳಸವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸರ್ವರೋಗಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳ ಮುಪ್ಪು, ರೋಗ, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಾಯಚಿಕಿತ್ಸೆ,

ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ವಿಷ್ಣು ರೂಪಿ ಧನ್ಯಂತರಿ
ಅವಶಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿರುವನು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಆಯುವೇದ ಮುಂತಾದ ಪದ್ಧತಿಯು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವವೂ
ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಆದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು
ಪಡೆದರು ಅದ್ವರಿಂದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪರಿಣಾಮ- ಪುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತುಂಬ
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ವಿಧಾನ- ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದಿಶೇಷರು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚರಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು.
ಅಲ್ಲದೇ ಚರಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. 'ಗುಪ್ತಂ ಚರತೀತಿ ಚರಕಃ'.
ಎಂದರೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವವ ಎಂದು ಆರ್ಥವಾಗಿದೆ, ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದು
ಚರಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಮುಂದೆ ಚರಕ ಮಹಣ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು.

ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಮಲಿನ ಮನಸ್ಸು ಅಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಮಾತು ಮತ್ತು
ರೋಗಯುಕ್ತ ದೇಹದಿಂದ ಬಳಲುವಾಗ, ಯೋಗದಿಂದ ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಸಾಧನೆ- ಯನ್ನು
ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ವೈದ್ಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ರೋಗಮುಕ್ತ ಶರೀರವನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಪತಂಜಲಿ ಮಹಣ್ಣಗೆ ಜಗತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಮೂರ್ಚಕವಾಗಿ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರಾತನವಾದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿದೇಶಿಯರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ
ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿಯರು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ
ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೈಷಧಿಯ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೇಟೇಂಟ್ (ಸ್ನಾಮಿತ್ವವನ್ನು)
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯ- ಗಳನ್ನು, ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾವು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಅದ್ವರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ
ಕಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ರಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮೇಲ್ಲರ ಕರ್ತೃವ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.